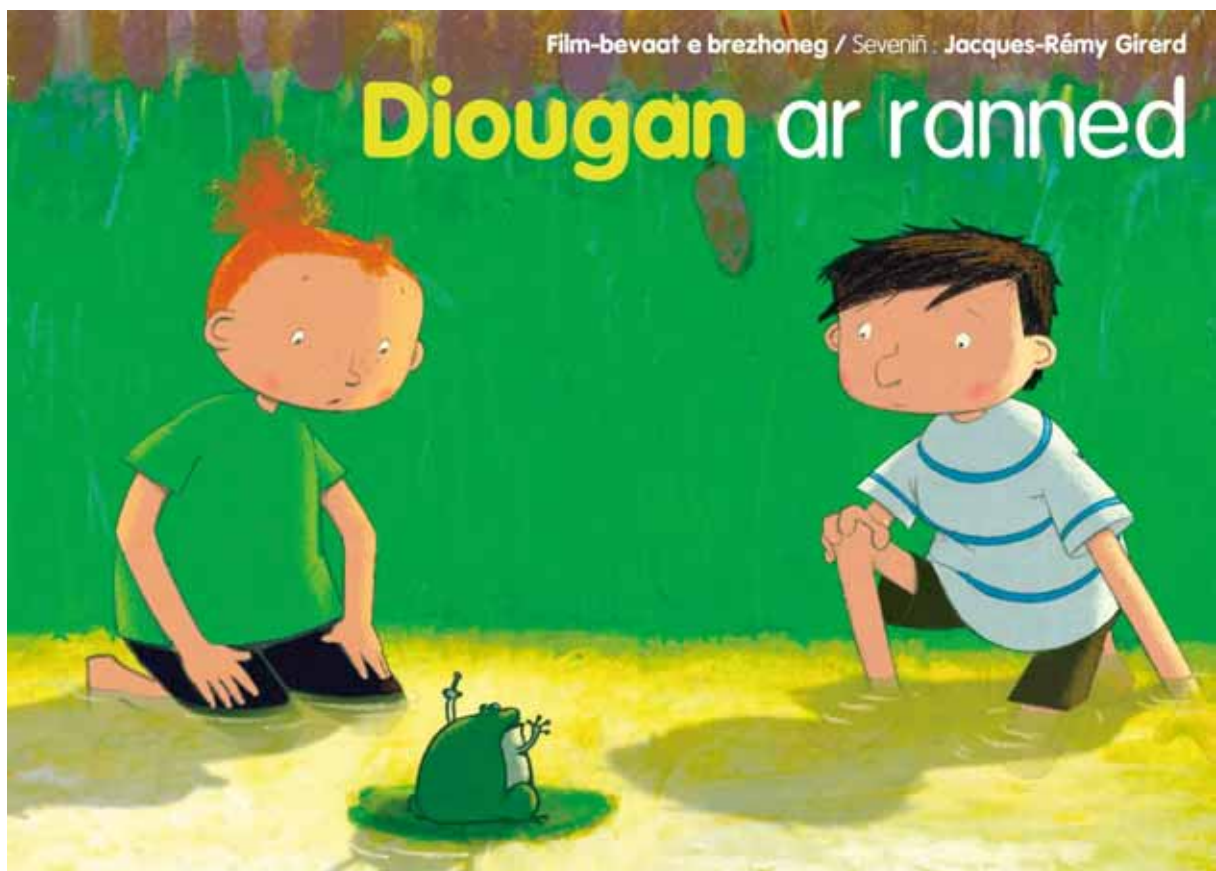

DOSER AR C'HELENNER

DAOULAGAD BREIZH
BP 206, 20 straed ar Porzh Ruz, 29 172 DOUARNENEZ Sedeks
Plgz : 02 98 92 97 23
daoulagad.bzh@wanadoo.fr - www.festival-douarnenez.com

An istor

E penn ar bed, en ur menaj e-lein ur bre, emañ Tom o vevañ evurus gant e adtud : Fiteven, hag a zo bet martolod, ha Juliet, a zo deus Afrika a orin. Koulzad ur valeadenn e vez fiziet er familh o merc'h gant ar re Abalen, o amezeien a zo mistri war ur zoo.

Met e-traoù ar bre emañ bed ar raned o virviñ : tamm douetañs ebet, kenglotañ a ra an holl diaweloù ! Glav-puilh a raio daou-ugent devezh ha daou-ugent nozvezh da heul : ur wech c'hoazh e c'houzañvo ar blanedenn an dour-beuz. O c'hoût kement-mañ e ra o soñj ar raned mont en darempred gant an dud, evit ur wech ken. A-benn neuze e vo krog an holl, tud ha loened, gant un avañtur hag un difi dispar, ma vo ret dezhe deskiñ bevañ asambles en peoc'h. Pezh n'eo ket anat dalc'hmat...

An temoù

Un dour-beuz nevez

Adskrivañ ar vojenn en ur mod nevez

O redek 'mañ tem an dour-beuz a-hed ar film a-bezh. Embannet gant deanez ar raned — an « Diougan » a vez graet anv dioutañ e korf an titl — e tegas ar brofediezh-se ur bec'h mantrus en istor. Ha kaset eo d'e vleuñvenn e senenn an dour-beuz e-unan : daoust hag-eñ e varvint holl, e-giz ma oa bet lâret gant ar ran ? An dour-beuz eo an darvoud a zegas reuz e urzh an traoù, ha dreist-ordinal e teu an degouezh da vezañ : tud ha loened, bodet dre heg, e-kreiz ar mor, en ur c'hrañj war-neuñv, par da arc'h Noe ! Gortoz 'ra an holl e teufe en-dro pep tra ordin gant digresk an dour.

En tu all da venegiñ dour-beuz ar Vibl, e komzoù an tudennoù, e ra ar film tro ar vojenn hollvedel-se en ur mod likaet ha fentus : tenn a ra an diougan deus un diawel meteo, Arc'h Noe zo ur c'hrañj a ya war-neuñv gant bouzellenner un traktour, e-touez al loened achapet kuit deus ar zoo e weler ur vandennad paotred yaouank kozh (Leon, Bleiz, Tigr, Arzh, Roudeneg...) ha, dreist pep tra, ne ziskouez ket an dour-beuz bezañ pinijenn doue met kentoc'h un drast naturel a chom e orin dianav.

Dav eo ober anv deus ar mod ma ra Fiteven gant troioù-lavar barzhel (« 'Vel pa vije bet an oabl oc'h ober karantez gant an Douar ») evit displegañ un deorienn skiantel rik-ha-rik a-zivoud orin ar vuhez (« Mibien vihan ar stered-nij omp, an holl 'c'hanomp »). E gwirionez, pa vez meneget dour-beuz ar Vibl er film e vez graet, da gentañ, gant « skeudenn varzhel ar vojenn hollvedel » (Girerd), un digarez da sevel ur fablenn diwar-benn ar mod da vevañ asambles, tud ha loened forset-mat da vageal a-stroll... war memes Arc'h !

Prederiañ diwar-benn Mab-Den hag e en-dro

Mar tiskouez an dour-beuz bezañ un darvoud-hin kentoc'h evit kastiz Doue, daoust ha « reizh » ha « naturel » eo evit-se ? Girerd ne ra ket anv deus kaozioù an dour-beuz : a-boan eo ma komprenner ec'h eo un afer a amzer direizhet. Er radio e kaozeer deus ur broutac'h ha n'eo ket 'vit mont war wellaat. Neuze e c'haller soñjal emañ direizhded an amzer oc'h ober he bec'h. Kadarnaet eo ar vartezeadenn-se, just a-walc'h, e dibenn ar film, gant distro tud Lili, o deus bet gouzañvet poultronn a-hed daou vil kilometrad hent. N'eo ket diskouezet splann ec'h eo Mab-Den eo a vije kiriek deus direizhded an amzer, met diskuliet 'vez memestra e jeu fall, a lak-eñ da bouezañ war e en-dro. Baot an hini eo a rebech dezhañ bezañ he gouenn mil heskinet betek kas anezhi kazi diwar-wel. Rak deus se eo e vez kaoz war an Arc'h nevez-se, deus peseurt mod diwall an holl ouennoù ha doujañ d'ar bevliested. Un drast eo pa ya ar pennoù-yer diwar-wel, lonket gant ar c'higdebrerien, rak talvoudus eo an holl ouennoù, koulz ar geotdebrerien hag ar c'higdebrerien. Roet eo dimp da gompren, gant Fiteven, petra eo chadenn ar boued.

Ne vez ket gwarezet ar gouennoù ma ne vez ket gwarezet o strujañ ivez.

Gouzout mat a ra Lili e vez « paraet gant preñved ar patatez » ha peseurt mod ne vez dozvet uioù nemet gant ar pazed. Ganedigezh ar c'hizhier bihan, dres a-raok an aochañ, ha distro an douar kozh a ro da gompren ec'h eo stag an holl gant ur c'houlzad all, hini an amzer nevez.

Dibaoe orin ar vuhez en hollved betek an eil dour-beuz-se eo aet an Douar diouzh pep tra.

Koulzadoù ar sec'hor zo bet da heul koulzadoù an dic'hlan. Pa c'houlenn Juliet : « Petra chom deus hon Douar... netra-tout ? », e respont Fiteven dezhi : « Fin ar bed, n'eus ket deus an dra-se... Mechañs... un deiz bennak... ec'h ay an dour-beuz da vihan... 'vel m'eo aet da vras. D'an deiz-se 'adkrogo ar vuhez. »

Pezh c'haller hetin eo e vije pront a-walc'h Mab-Den da ober diouzh ar cheñchamantoù en endro m'emañ-eñ kiriek dioute.

Bevañ asambles

Al liammoù familh

E penn-kentañ ar film e kinniger ur familh deomp. Fiteven, an tad, a hañval bezañ kozh a-walc'h (gwenn eo e varv hag e vlev ivez) ; Juliet, ar vamm, yaouankoc'h anezhi, a zo a-orin eus Afrika ; Tom, paotrig an istor, a ouezer buan ez eo bet advabet ganto. Splann eo ar garantez etre an tudennoù-mañ. Daoust d'ar familh-mañ bezañ pell a-walc'h eus ar stereotipoù he deus ur mont en-dro boutin. Hengounel eo roll an dud.

Deus he zu e vez ar vamm o tegas respontoù d'an ezhommoù. Aketus eo. Diwall a ra he ziegezh, magañ a ra anezhañ ivez ha ganti an hini eo e vez treuzkaset an hengounioù (amañ e vez anv eus ar sevenadur afrikan – yezh, ritualoù hud, darempredoù gant an hendadoù).

Deus e du e vez an tad o skoazell e vab da vont da zen gour. Aozañ a ra an traoù, frealziñ a ra (displegañ a ra da Dom deus pelec'h e teu, piv a oa e dud...). Deskiñ a ra d'e vab en em zibab (kempenn an traktour) evitañ da c'hoût ar pezh eo gouest d'ober. An difennoù a embann (arabat eo d'ar vugale mont da sanailh ar c'hrañj) hag al lezenn ivez (e-giz Kabiten ar vag).

Hep Fiteven ha Juliet, bet taolet er mor gant ar c'higdebrerien, e ouezo Tom kavout nerzh er garantez hag er c'houiziegezh roet dezhañ gant e adtud evit diskouez e c'hall bezañ ar mestr, adtapout krog en traoù ha lakaat urzh en-dro war ar vag (pa ne vo ket Fiteven e-tal e gichen e ouezo sammañ e garg a vestr, en ur stourm a-enep da daol-freuz ar c'higdebrerien ; dont a raio a-benn da lakaat an traktour da loc'hañ a-benn lakaat ar vag da vont war-raok hag achap kuit diouzh ar c'hrokodiled). Da c'houde hepken e c'hello ober « Tadig » eus Fiteven.

Al liammoù etre ar boudoù-bev

Ar c'hengred etre ar boudoù-bev, an habaskter, ar c'hendoujañs ret-holl, an heson a vez anv anezho er film-mañ. Ar raniged an hini eo a saveta an dud pa gemennont dezho ar gwalleur da zont. Diouzhtu-kaer, neuze, ez eo splann e rank Mab-Den doujañ ouzh ar spesadoù all ma fell dezhañ derc'hel da vevañ. Abalamour d'an endro deuet enebour e vo ret d'an dud ha d'an holl loened bevañ asambles en dienez. Splannoc'h e teu da vezañ an diforc'hioù ha diaesoc'h ar vuhez kevredigezhel. Evit chom bev e rank pep spesad degemer ar re all evel m'emaint, da lâret eo asantiñ d'an disheñvelderioù, ha pa vefent fizikel, sevenadurel pe sokial.

Kengred e rankont bezañ, da lâret eo lodennañ ha kenskoazellañ ar re all. Diwar an darempredoù seder e vez ganet an unvan. Pa'z eont da get e sav kasoni hag emgann etre ar strolladoù.

Ar santimantoù

An holl santimantoù a zo skeudennaouet.

- Ar garantez da gentañ-penn : karantez etre ar priedoù (Fiteven ha Juliet, ar c'houblad kizhier, an olifanted hag a vez oc'h en em chakat dizehan a-raok anzav e karont an eil egile), karantez etre tud an tiegezh (Tom hag e dud, Lili ha he zud), karantez/mignoniezh etre ar vugale (Tom ha Lili).
- Ar vignoniezh : mignoniezh etre izili ur spesad bennak (etre an daou diegezh – familh ar zoo a fizia he merc'h e familh an ti-feurm – hag etre al loened : c'hoarioù war ar vag), met ivez etre ar spesadoù (mignoniezh etre an dud hag al loened : mignoniezh Lili ouzh Baot ha mignoniezh ar c'hizhier ouzh an dud).
- Ar gasoni : etre izili ur spesad bennak (kigdebrerien/geotdebrerien – Baot/krokodiled), etre ar spesadoù (Baot/tud o tic'houennañ he c'henseurted).
- Ar veñjañs : Louarn a fell dezhañ en em veñjiñ eus Fiteven hag en deus lakaet anezhañ a-gostez – Baot he deus c'hoant d'en em veñjiñ eus an dud).
- An dispi (Lili a soñj dezhi ez eo aet he zud da goll – Juliet a soñj dezhi ne vo fin ebet d'ar gwallhuñvre-se).

Genel ha cheñch a ra an holl santimantoù-mañ a-hed ar film. War greñvaat ez eont da heul an darvoudoù spontus (ken bihan eo ar vag ken e teuy an diforc'hioù hag ar c'hoant da gaout ar galloud war-wel) met yael e teuont da vezañ (divroc'het eo an holl dudenoù er fin e-kerzh ur gouel bras).

An aozadur sokial

Ur redi eo bet ober deus grañj Fiteven ur vag. Degemer a ra tudennoù disheñvel-kenañ. Penaos aozañ buhez ar gevredigezh-se neuze ? Penaos lakaat an holl da vevañ asambles ? Piv zo kap da lakaat anezho d'en em glevout mat kenetrezo ?

Goût a ra Fiteven ober war-dro ur strollad, hag an holl a wel « ar C'habiten » ennañ, ar mestr.

Eñ 'ni eo a ginnig un diskoulm evit ma c'hallfe padout ar strollad : eizh tonennad avaloù-douar warn-ugent !

Ha gantañ 'ni eo, dreist-holl, ez eo savet ar reolennoù bevañ nevez.

Da geñver an degouezh dreist-ordinal e rank tud ha loened kaout ul lezenn dreist-ordinal : « lezenn ar C'habiten » a dalvez diwar neuze, e-keit ha ma pad an dour-beuz, e plas lezenn an natur. Ret eo d'ar c'higdebrerien ha d'ar geotdebrerien kenvevañ en un doare habask evit ma chomfe bev an holl : « Renkit ho tent war ar vag-mañ, ma 'vint ket hir 'c'hallimp bevañ » a gan Fiteven. Bevañ a-stroll a dalvez asantiñ da draoù digustum zo hag aberzhiñ e c'hoantoù a-wechoù.

Met buan a-walc'h e vo un nebeud o nac'hañ al lezenn lakaet e pleustr gant ar C'habiten. Ha goude ur pennadig ne vo ket doujet outi ken gant ar re zo erruet skuizh gant an avaloù-douar : ar c'higdebrerien.

Da gentañ-tout eo taget ar c'havr, met kastizet eo an dorfedourien gant ar C'habiten : lakaet int a-gostez en ur gibell. Gant Baot ez eo broudet ar c'higdebrerien da ziskar al lezenn-se ha da gilbenniñ a-enep d'ar C'habiten.

Anvet eo Baot da « Gabiten nevez », hag ober a ra-hi gant lezenn an hini kreñvañ, a dalv feulster ha veñjañs (lazhañ ar pennoù-yar, en em veñjiñ a-enep d'an dud). Disheñvel-mik eo lezenn ar C'habiten deus hini Baot, rik-ha-rik. A-enep d'ar feulster 'mañ Fiteven, lakaat a ra ar memes reolennoù da dalvezout evit an holl, klask 'ra roiñ lañs d'an traoù gant e gomzoù, ha servijout 'ra ar re all ; lezenn ar veñjañs a vez lakaet, gant Baot, da dalvezout dre ret, roiñ a ra privilajoù, klask a ra diskar an traoù gant he c'homzoù, ne soñj nemet enni hec'h-unan.

Gant Fiteven ez eo posupl bevañ asambles, un emglev a sav etre ar gouennoù ha plaen ez a an traoù etrezo memes ; gant Baot ez eo dibosupl bevañ en peoc'h, trec'h 'vez atav warni ar gasoni, ar muntr pe ar follentezh.

Gant distro Fiteven a teu ar vuhez sokial da vezañ sioul en-dro, evel ma weler d'ar c'houlz ma tizoloer piv eo Baot e gwirionez. E-lec'h ober diwar goulenn al lodenn vrasañ, a huch « d'ar marv ! », e klask Fiteven echuiñ gant ar feulster : « Skoiñ ha lazhañ ! Feulster ! N'eus ken 'met se 'vit diskoulmañ pep tra ? »

A-benn ar fin ez eo degemeret lezenn Fiteven gant an holl, evel m'eo diskouezet gant komzoù ar c'higdebrerien : « 'Ouiomp ket petra 'oa speg ennomp... Iskuzit 'c'hanomp... »

Diwar asant pep hini d'ar gevrad sokial, a vez diskouezet en ur zoujañ d'al lezenn, e c'hall ur gevredigezh mont en-dro sioul ha plaen.

Evit gouzout hiroc'h...

Ar seener, Jacques-Rémy Girerd

E 1952 eo bet ganet Jacques-Rémy Girerd. Bet eo, tro-ha-tro etre 1978 ha 1988, skolaer, mestr-skoazeller er skolaj, kelenner e skol an Arzoù-kaer e Grenoble... E 1984 en doa savet ar studio Folimage, a vez renet gantañ. War-lerc'h en doa roet lañs d'un nebeud raktresoù ouzhpenn : Annez an Arzourien, Festival un Devezh, skol ar Poudrière. Etre 1978 (4 000 skeudenn ur grouell) ha 1989 (Amerlock), en ur gontañ *Ar sirk bihan a bep seurt liv*, bet priziet gant César ar gwellañ film fiñvskeudennoù, en deus bet savet kalzig a filmoù berr gant toaz-merat hag en deus diskouezet bezañ unan deus mailhed Bro-C'hall war an teknik-se.

Abaoe 1988, ha ganedigezh e vugel kentañ, en deus bet graet, dreist-holl, war-dro seveniñ filmoù evit ar vugale, ha krouet en deus bet meur ar rummad « deskiñ en ur c'hoari » evit ar skinwel (*Burzhud ar vuhez*, *Pa soñjer mat*, *Ma flanedenn gaezh*) o deus bet graet bec'h er bed a-bezh.

E 1997 en doa skrivet *Bugel e gloc'hig*, ur film krenn bet skignet er salioù sinema e 1998 hag en doa plijet kalz d'an dud (330 000 seller). Goude-se e oa bet krog gant e film hir kentañ : *Diougan ar Raned*.

E filmoù

En holl, ur c'hant oberenn bennak e-korf ur c'hard deus ar c'hantved : rummadoù skinwel, filmoù berr, krenn... Sell aze un nebeud dioute :

- *Burzhud ar vuhez* (1990-1992 ; bet lakaet e brezhoneg gant Ti-Embann ar Skolioù brezhoneg e 2001)
- *Pa soñjer mat* (1993 ; bet lakaet e brezhoneg gant Ti-Embann ar Skolioù brezhoneg e 1998)
- *Ma flanedenn gaezh* (1994-1996 ; bet lakaet e brezhoneg gant Dizale ha skignet war F3 e 2007 ; 26 x 5')
- *Bugel e gloc'hig* (1997 ; bet lakaet e brezhoneg gant Dizale ha skignet war TV Breizh e 2001)
- *Diougan ar Raned* (2003 ; bet lakaet e brezhoneg gant Dizale ha skignet er salioù gant Daoulagad Breizh ha Dizale)

Levrioù

- « La prophétie des grenouilles », levr skeudennoù embannet gant Milan. Miz Du 2003.
Aozer : Jacques-Rémy Girerd - Graferezh : Iouri Tcherenkov
- « La prophétie des grenouilles », danevell embannet gant Hachette. Miz Du 2003.
Aozer : Jacques-Rémy Girerd

Fichenn ar film

Film-bevaat / Frañs / 2003 / 1e30 / Liv / Brezhoneg

Seveniñ : Jacques-Rémy Girerd

Skrid : Jacques-Rémy Girerd, Antoine Lanciaux ha Iouri Tcherenkov

Graferezh : Iouri Tcherenkov

Kinklañ : Jean-Loup Felicioli

Krouidigezh an tudennoù : Zoïa Trophimova

Produiñ : Folimage - www.folimage.fr

StudioCanal France - France 2 Cinéma - Rhône-Alpes Cinéma

Advouezhiet gant DIZALE gant sikour KUZUL RANNVRO BREIZH

Treiñ-azasaat : Corinne Ar Mero / Renet gant Laors Skaveneg / www.dizale.org

Skignañ e Breizh : Daoulagad Breizh - www.festival-douarnenez.com

Doser pedagogel savet e galleg gant la Ligue de l'Enseignement.

Troet e brezhoneg gant Azilis Bourges, Solenn Georgeault, Gwenole Larvol ha Corinne ar Mero.

Adlennet gant Corinne ar Mero.

M'ho peus c'hoant kaout skeudennoù deus ar film, deuit e darempred gant Daoulagad Breizh.